CARAVAGGIO EN DE NEDERLANDEN

•

CATALOGUS-SUPPLEMENT

(TEKENINGEN EN PRENTEN)

•

UTRECHT

CENTRAAL MUSEUM

15 JUNI — 3 AUGUSTUS

ANTWERPEN

KONINKLIJK MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN

10 AUGUSTUS — 28 SEPTEMBER

1952

UITGEGEVEN DOOR DE GEMEENTEBESTUREN VAN

UTRECHT EN ANTWERPEN

TEKENINGEN (Drawings)

Noord-Nederlandse meesters

DIRCK VAN BABUREN (omstreeks 1590—1624)

1. *De valse kaartspeler*
The cheat

pen in bruin, hier en daar blauw; blauw-grijs gewassen, 140 × 194 mm. — get. rechts op de rand van de tafel: „Dietrick von babyren . . . .". — herkomst: aangekocht 1929, Kunsthandel Parsons, Londen.

Leiden, Prentenkabinet der Rijksuniversiteit. Inv. 3693

ABRAHAM BLOEMAERT (1564—1651) toegeschreven

2. *Het zg. Kortegaardje*
The Guard-room

gewassen sepiatekening met wit gehoogd op lichtbruin papier, 185 × 210 mm. — 1e kwart 17de eeuw. — herkomst: verz. Dr. A. Welcker, Amsterdam.

Utrecht, Centraal Museum, cat. 1952, nr. 380

3. *Het zg. Kortegaardje*
The Guard-room

gewassen sepiatekening met wit gehoogd op lichtbruin papier, 115 × 215 mm. — 1e kwart 17de eeuw. — herkomst: verz. Dr. A. Welcker, Amsterdam.

Utrecht, Centraal Museum, cat. 1952, nr. 381

JAN VAN BIJLERT (1598—1671)

4. *Vrolijk Gezelschap*
Merry Company

pen in bruin, grijs gewassen, 172 × 184 mm. — get. rechts onderaan: „bilert fe".

Göttingen, Kunsthistorisches Seminar

JACQUES DE GHEYN JR. (1596—1641)

5. *De H. Paulus*
St. Paul

pen, 157 × 201 mm. — omstreeks 1620. — F. Lugt, Inv. gén. d. dessins des Écoles du Nord de l'École des Beaux-Arts, École Hollandaise, Paris, 1950, nr. 213, pl. XXIII. — herkomst: verz. Jean Masson, Amiens. — tent.: Exp. d'art ancien, Tourcoing, 1906, nr. 128.

Parijs, École nationale supérieure des Beaux-Arts

HENDRICK GOUDT (1582/83—1630 of 1648)

6. *Studie van een oude man*
Study of an old man

pen in bruin, 158 × 104 mm.

Amsterdam, 's Rijksprentenkabinet

7. *Twee staande figuren*
Two standing figures

pen in bruin, 288 × 203 mm.

Amsterdam, 's Rijksprentenkabinet

GERARD VAN HONTHORST (1590—1656)

8. *Het martyrium van de H. Petrus*
The martyrdom of St. Peter

pen in bruin, gewassen. — get. en ged. 1616. — van Gelder, 179, p. 57. — herkomst: H. Hamal; Spengler; P. Simonsens 1896. — copie naar het schilderij van Caravaggio in de Santa Maria del Popolo te Rome.

Oslo, Prentenkabinet

9. *De vier jaargetijden*
The four seasons

gewassen pentekening, wit gehoogd op wit papier, 200 × 277 mm. — omstreeks 1620. — getekend rechts onderaan: „Honthorst fecit".

Utrecht, Centraal Museum, cat. 1952, nr. 423

10. *De verloren zoon*
The prodigal son

pen in zwart-bruin, ondertekening in zwart krijt, wit gehoogd op grijs-bruin papier, 183 × 271 mm. — omstreeks 1620. — catalogus van de Albertina, Wenen, 1928, nr. 464; von Schneider 60, p. 31, 136. — voor-studie voor het schilderij uit de Staatliche Gemäldesammlungen te München (hier nr. 42).

Wenen, Albertina

11. *De dood van Seneca*
The death of Seneca

gewassen pentekening in sepia, op blauw papier, 243 × 335 mm. — omstreeks 1625. — achterop in 17e-eeuws handschrift „Van Hondthorst gedaen". — voorstudie voor het schilderij in het Centraal Museum te Utrecht, cat. 1952, nr. 153 (hier nr. 48)

Utrecht, Centraal Museum, cat. 1952, nr. 422

12. *Mars door putti aangekleed*
Mars helped by putti into his armour

pen, bruin gewassen en wit gehoogd op bruinachtig papier, 210 × 308 mm. — omstreeks 1625. — rechts onderaan: „Honthorst fecit". — von Schneider, 60, p. 31, 136.

München, Staatliche Graphische Sammlung

GERARD VAN HONTHORST toegeschreven

13. *De verloochening van de H. Petrus*
The denial of St. Peter

potlood, zwart krijt, bruin gewassen, 149 × 203 mm. — coll. Thévenot.

Dijon, Museum, nr. 16

NICOLAUS KNÜPFER (1603—1655) toegeschreven

14. *Diana en haar nymphen*
Diana and her nymphs

pen in bruin, bruin gewassen, wit gehoogd, 315 × 205 mm. — get. in het midden onderaan met monogram J C (?). — omstreeks 1640. — ook wel toegeschreven aan Cornelis van Haarlem en aan Jan de Bray.

Montpellier, Musée Fabre

NEDERLANDS MEESTER

15. *Portretten van Roomse „Bentvogels"*

Portraits of the „Bentvogels" in Rome

twee uit een serie van zes, blad C en E, 280 × 425 en 280 × 420 mm., door Hoogewerff aan van Bijlert toegeschreven. — blad C: v.l.n.r. Joost wt den Haech, alias Schotsen Trommel; Cornelis van Wtrecht, alias Satir; Wouter van der Gouw, alias Almanack (= Wouter Pz. Crabeth); Tijman van der Emster, alias Botterkull; Peter van Leiden, alias Ram. Blad E: Jacob de Waell, alias Cavaller; Peter van Wtrecht, alias Wintmoolen; Jacob wt den Haech, alias Watermoolen; Den Berbier, alias Biervliech (wellicht Den Babuer = Dirck van Baburen?). — omstreeks 1625.— Obreen, 143, p. 300—301, 303—305; Hoogewerff, 51, p. 113 vv.

Rotterdam, Museum Boymans

REMBRANDT HARMENSZ. VAN RIJN (1606—1669)

16. *Studie voor een zittende H. Paulus*

Study for a seated St. Paul

pen, gewassen, 336 × 274 mm. — omstreeks 1626. — de tekening door H. Schneider, Jan Lievens 1932, nr. 43 en F. Lugt, Inv. gén. des dessins des écoles du Nord 1929 I, nr. 412 toegeschreven aan Jan Lievens, door J. G. van Gelder als een vroege tekening van Rembrandt herkend (mondel. meded.); studie (in spiegelbeeld) voor de H. Paulus te Stuttgart (1627) en de Tobias (verz. Thyssen te Lugano) van 1626.

Parijs, Cabinet des dessins du Musée du Louvre

MATTHIAS STOMER (na 1650)

17. *De gevangenneming van Christus*

The capture of Christ

pen, gewassen en wit gehoogd op bruin papier, 412 × 316 mm. — volgens J. G. van Gelder wellicht een vroeg werk (omstreeks 1618) van G. van Honthorst (mondelinge mededeling).

Florence, Gabinetto Disegni e Stampe, Galleria Uffizi

UTRECHTS MEESTER

18. *Musicerend gezelschap*

Company making music

pen in bruin, ondertekening in krijt, bleek-bruin gewassen, 113 × 235 mm. — begin 17e eeuw. — Beschr. Kat. d. Handzeichn. in der graphischen Samml. Albertina, niederl. Schulen, 1928, nr. 466.

Wenen, Albertina

Zuid-Nederlandse meesters

ABRAHAM JANSSENS (1575—1632)

19. *De Schelde en Overvloed*
The river Scheldt with the figure of Abundance

rood en zwart krijt, 189 × 235 mm. — 1610. — A. J. J. Delen, Catal. d. dessins anc., Anvers, École flamande et hollandaise, 1938, nr. 183.

Antwerpen, Stedelijk Prentenkabinet

JACOB JORDAENS (1593—1678)

20. *De Kruisafneming*
The Deposition

pen in bruin, bruin en grijs gewassen, 167 × 202 mm. — omstreeks 1618

Rotterdam, Museum Boymans

21. *Het Mozeswonder*
Moses striking the rock

penseel in bruin, bruin gewassen, 204 × 320 mm.

Antwerpen, Stedelijk Prentenkabinet

PETER PAUL RUBENS (1577—1640)

22. *De graflegging*
The deposition

bruine pen en penseel, 222 × 153 mm. — ontstaan omstreeks 1610-1612 — E. W. Moes, Tekeningen in het R.P.K. te Amsterdam, 1905/06, nr. 29 (als A. van Dijck); H. G. Evers, Rubens u. sein Werk, 1943, p. 139 (Zeichnung einer „Kreuz-Abnahme" von Rubens), afb. 46. — herkomst: verz. Th. Hudson; Sir Th. Lawrence; Jac. de Vos Jbzn.; W. Pitcairn Knowles. — tent.: exp. Goudstikker, Rubens, 1933, nr. 77; Brussel Rubens, 1939 nr. 12; Museum Boymans, Rotterdam, Rubens 1939, nr. 19.

Amsterdam, 's Rijksprentenkabinet

GERARD ZEGERS (1591—1651)

23. *De verloochening van de H. Petrus*
The denial of St. Peter

pen en penseel in grijs, grijs gewassen en wit gehoogd, op geel papier, 248 × 236 mm. — Teyler, cat. raisonné, 1904, portef. 0, nr. 38. - voor de gravure zie nr. 61.

Haarlem, Museum Teyler

PRENTKUNST (Engravings)

Naar CARAVAGGIO (1573—1610)

24. *De H. Franciscus in gebed*
St. Francis in prayer

ets, 340 × 250 mm. — met onderschrift: „Cum Privil. Michael Agnolo Caravaggio Pinxit P. soutman Effigiavit et excud" — W. II, p. 643, 1.

25. *De graflegging*
The deposition

gravure 325 × 202 mm. — met onderschrift: „Michael Agnolo Caravaggio Pinxit J. S. (= J. Suyderhoef) sculpsit. — naar een tekening door Rubens. — J. Wussin, 1861, nr. 107; W. 107.

26. *Christus te Emmaus*
Christ at Emmaus

gravure 205 × 303 mm. — door P. Fatoure naar het schilderij van Caravaggio in de National Gallery te Londen.

Noord-Nederlandse meesters

Naar DIRCK VAN BABUREN (omstreeks 1590—1624)

27. *De graflegging*
The deposition

ets, 290 × 212 mm. — met onderschrift: „Theod. Bab. Pinx. Sup. licentia". — Andr. 1, W. I, p. 38, Hollstein I, 1.

28. *De fluitspeler*

The flute-player

gravure, 162 × 114 mm. — met tweeregelig onderschrift en: „Theodorus Baburen pinxit C. Bloem: (= Corn. Bloemaert) sculp: et excud: A. 1625"

Naar ABRAHAM BLOEMAERT (1564—1651)

29. *Pastorales en bijbelse voorstellingen*

Pastorals and biblical scenes

acht uit een serie van veertien gravures 98/111 × 135/143 mm. — het titelblad get.: „A. Bloemaert Inven:" — copieën naar de gravures van Boëtius A. Bolswert.

30. *De Gierigheid*

Avarice

gravure 192 × 136 mm. — get. links onderaan: „A. Bloemaert pinxit", rechts: „Corn. Bloem: sculp: et excud: A. 1625". — Le Bl. 186; Hollstein I, p. 65, nr. 44.

31. *De verzoeking van de H. Antonius*

The temptation of St. Anthony

gravure 160 × 105 mm. — met tweeregelig Latijns onderschrift en: „ABloemaert inve:/C. Bloemaert sculp: et ex:"

32. *De H. Hieronymus*

St. Jerome

gravure 190 × 135 mm. — met tweeregelig Latijns onderschrift en: „ABloem: pinxit/CB(loemaert) sculp:". — Le Bl. 51; Hollstein II, p. 65, nr. 21.

Naar W. Pz. CRABETH II (1593—voor 1662)

33. *De ongelovigheid van de H. Thomas*

The incredulity of St. Thomas

gravure 420 × 518 mm. — met eenregelig Latijns onderschrift en: „Gualterus Crabeth inventor/C. v. Dalen sculp.". — W. 48; Hollstein V, nr. 1. — naar het schilderij in 's Rijksmuseum te Amsterdam.

Naar ADAM ELSHEIMER (1578—1610)

34. *Tobias met de engel*
Tobias and the angel

gravure 132 × 188 mm. — met vierregelig Latijns onderschrift en: „AElsheimer pinxit/HGoudt Sculp. Romae 1608". — Le Bl. p. 309, nr. 2. — naar het schilderij in het Hist. Museum te Frankfurt.

35. *Ceres bij Metanira*
Ceres and Metanira

gravure 290 × 233 mm. — met vierregelig Latijns onderschrift en: „A. Elsheimer pinxit". — opgedragen door Goudt aan kardinaal Scipione Borghese, Rome, 1610. — Le Bl., p. 309, nr. 6. — naar het schilderij in het Prado te Madrid.

36. *Jupiter en Mercurius bij Philemon en Baucis*
Jupiter and Mercury with Philemon and Baucis

gravure 209 × 220 mm. — met vierregelig Latijns onderschrift en opdracht: „H. Goudt Palat. Comes. et Aur. Mil. Eques. Nob. viro D. A. Gout patri suo ..... 1612". — Le Bl., p. 309, nr. 5. — naar het schilderij in de Staatliche Gemäldegalerie te Dresden.

37. *Tobias met de engel (de zg. Grote Tobias)*
Tobias and the angel

gravure 256 × 266 mm. — met vierregelig Latijns onderschrift en: „HGoudt Palat. Comes, et Aur. Mil. Eques. Ao 1613". — Le Bl., p. 308, 1. — naar het schilderij in het museum te Kopenhagen.

38. *Heuvellandschap bij zonsopgang*
Hilly landscape at dawn

gravure 156 × 176 mm. — met tweeregelig Latijns onderschrift en: „16 HGoudt Palat. Comes, Aur. Mil Eques. 13". — Le Bl., p. 309, nr. 7. — naar het schilderij in het museum te Brunswijk.

39. *De vlucht naar Egypte*
The flight into Egypt

gravure 357 × 408 mm. — met vierregelig Latijns onderschrift en: „HGoudt Palat. Comes. et Aur. Mil. Eques. 1613". — Le Bl., p. 309, nr. 3. — naar het schilderij te Parijs.

40. *De onthoofding van de H. Johannes de Doper*

The beheading of St. John the Baptist

gravure (ovaal) 68 × 55 mm. — get. „AE/HG". — Le Bl., p. 309, nr. 4. — naar het schilderij in het Schloss-museum te Weimar.

41. *Latona en de Lycische boeren*

Latona and the Lycian peasants

gravure 219 × 259 mm. — met vierregelig Latijns vers; links onderaan get.: „AElsheimer Inventor", rechts: „Magdalena Pass. fecit". — D. Franken Dz., L'oeuvre gravé des Van de Passe, 1881, p. 186, 978.

Naar GERARD VAN HONTHORST (1590—1656)

42. *De onthoofding van de H. Johannes de Doper*

The beheading of St. John the Baptist

gravure 515 × 370 mm. — met tweeregelig Italiaans onderschrift (abusievelijk Gerard Dou als schilder vermeldende) en: „G.ppe Longhi inc. 1806". — W. I, p. 712. — naar het schilderij in de Santa Maria della Scala te Rome.

43. *Zingende oude vrouw*

Old woman singing

gravure 160 × 115 mm. — met tweeregelig onderschrift en: „G. v. Honthorst pinxit". — R. A. Weigert, Les gravures de la Réalité au XVIIme siècle, in: Kunsthistorische Mededelingen, 1949, 3/4, p. 34-38.

44. *Man met kruik, van een ham etend*

Man with a jug, eating ham

gravure 215 × 155 mm. — met tweeregelig onderschrift en: „G. v. Honthorst pinxit/C. Bloem (= Corn. Bloemaert) : sculp: et exc: Ao 1625". — Le Bl., p. 379, nr. 298; Hollstein II, p. 81, 298; J. Bruyn, 183, p. 32 vlg. — naar het schilderij in het museum te Avignon.

45. *Man met viool en fluitglas*

Man with violin and 'flute'-glass

gravure 209 × 159 mm. — met tweeregelig Latijns onderschrift en: „G. Honthorst pinx./T. Matham sculp./ludebat Haarlemi P. Scriverius 1627".

46. *De bewening*
The lamentation
gravure 648 × 377 mm. — met zesregelig Latijns onderschrift en: „Ger. Honthorst pinxit/Paul. Pontius sculpsit/ . . . . . Anno 1634.

Naar ADRIAAN CORNELISZ. VAN LINSCHOTEN (omstreeks 1590—1677)

47. *a) De H. Petrus*
St. Peter

b) De H. Paulus
St. Paul
zwarte-kunstprenten 260 × 178 mm. — getekend onderaan: „Linschoten pinx./N. Verkolje fec. et exc.". — J. Wessely, nr. 17, 18; W. 17, 18.

PAULUS MOREELSE (1571—1638)

48. *De dood van Lucretia*
The death of Lucretia
houtsnede, clair-obscur, 258 × 327 mm. — get. rechts bovenaan: „PMoreelse In: 1612". — C. H. de Jonge, Paulus Moreelse, 1938, p. 11, cat. 16.

Naar HENDRICK TERBRUGGHEN (1588—1629)

49. *De H. Hieronymus*
St. Jerome
gravure 293 × 362 mm. — met zesregelig onderschrift en: „Henricus ter brug pinxit/Wilhelmus Passeus sculp./Crisp. Pass. ex.". — W. II, p. 703, nr. 4.

Zuid-Nederlandse meesters

Naar ADAM DE COSTER (1586—1642)

50. *Musicerend Gezelschap*
Company making music
gravure 266 × 350 mm. — get. links onderaan: „A De Coster pi", rechts: „Vorsterman". — H. Hijmans, 1893, nr. 131; W. 131.

Naar ABRAHAM JANSSENS (1575—1632)

51. De graflegging

The deposition

gravure 413 × 272 mm. — get. links onderaan: „Abraham Ianssens invent./Egbert van Panderen sculp./Pet. de Iode excud."; met vierregelig Latijns onderschrift en opdracht van de schilder aan Ioannes du Beron. — W. nr. 10.

52. Pomona

Pomona

gravure 436 × 293 mm. — met zesregelig Latijns onderschrift en: „Abraham Janssen pinxit/Fr. van der Burg sculpsit/N. de Clerck exc."

Naar J. VAN OOST (1601—1671)

53a/b. Soldaten rond een tafel

Soldiers at a table

lithographieën 310 × 465 mm door P. de Vlaminck.

Naar THEODOOR ROMBOUTS (1597—1637)

54. De kaartspelers

The card players

ets 290 × 402 mm. door A. Pauwels.

55. De tandentrekker

The dentist

gravure 298 × 391 mm. — get. onderaan: „Theodor Roelants (!) Inventor/Andre Paul fecit". — W. II, nr. 6.

56. De muziekles

The music-lesson

gravure 285 × 343 mm. — met tweeregelig Latijns onderschrift en: „Theodoor Rombouts invent./S. a Bolswert sculpsit". — W. nr. 29.

57. De kaartspelers

The card players

zwarte-kunstprent 441 × 537 mm. — met Russisch en Frans onderschrift en: „Theodore Rombouts Pinxit/James Walker Fecit/.. published 1789.. Londen.. St. Petersburg".

Naar GERARD ZEGERS (1591—1651)

58. *De H. Cecilia met engelen*

St. Cecilia with angels

gravure 316 × 369 mm. — get. onderaan:: ,,Gerardus Seghers inven./ Nicol. Lawers sculp."

59. *De verloochening van de H. Petrus*

The denial of St. Peter

gravure 374 × 470 mm. — get. onderaan: ,,Gerardus Segers inven./ S. a Bolswert sculp."; met vierregelig Latijns onderschrift en opdracht van de schilder aan de beeldhouwer Andreas Collyns de Nole. — W. nr. 91.

60. *De H. Franciscus en de H. Clara*

St. Francis and St. Clara

gravure 270 × 238 mm. — met vierregelig Latijns onderschrift en: ,,Gerardus Seghers./Daret. Scul./Mariette ex.". — W. nr. 100; Hollstein III, nr. 238.

61. *De verloochening van de H. Petrus*

The denial of St. Peter

gravure 271 × 230 mm. — met vierregelig Latijns onderschrift en: ,,Gerardus Seghers inven./And. de Paullis fecit." — voor de tekening zie nr. 23.

De prenten nrs. 24 t/m 28, 33, 42, 45, 46, 47 en 49 werden in bruikleen afgestaan door het Rijksprentenkabinet te Amsterdam; de nrs. 29 t/m 32, 34 t/m 41, 43, 44 en 48 door het Centraal Museum te Utrecht; de nrs. 50, 51, 54, 55 en 58 door het Stedelijk Prentenkabinet te Antwerpen; de nrs. 52, 53 a/b, 56, 57, 59, 60 en 61 door het Prentenkabinet van de Koninklijke Bibliotheek van België te Brussel.

DOCUMENTAIRE PHOTOS

Radiographische opnamen, vervaardigd door het Instituto Centrale del Restauro te Rome, onder leiding van Dr. Cesare Brandi, volgens advies van Prof. Lionello Venturi.

Radiographic photographs, taken by the Instituto Centrale del Restauro, under the direction of Dr Cesare Brandi, following the advice of Prof. Lionello Venturi.

Serie A. CARAVAGGIO, *De roeping van de H. Mattheus*
The Calling of St Matthew.

Rome, San Luigi dei Francesi.

Serie B. CARAVAGGIO, *Het Martelaarschap van de H. Mattheus*
The Martyrdom of St Matthew.

Rome, San Luigi dei Francesi.

Door dit onderzoek is gebleken, dat voor beide grote doeken (350 × 300) oorspronkelijk een andere opzet bestond. Op *de Roeping van de H. Mattheus* is de Christusfiguur in een tweede redactie oversneden door de figuur van de staande Apostel. Voor *het Martyrium van de H. Mattheus* was de oorspronkelijke redactie (derde photo van links) zelfs een totaal andere dan de uiteindelijke (eerste photo van links).

This examination has revealed that originally another scheme had been planned varying greatly from the existing paintings. In the second version of *The Calling of St. Matthew* the figure of Christ is cut by the standing Apostle. In *The Martyrdom of St. Matthew* the original version (third photo on the left) was completely different from the final one (first photo on the left).

AANVULLINGEN EN VERBETERINGEN

Additions and corrections

In deze catalogus is de datering van de werken van Caravaggio ontleend aan de catalogus van de tentoonstelling te Milaan 1951. Volledigheidshalve willen wij hier ook de dateringen noemen, zoals Denis Mahon (113, p. 19) deze aangeeft en welke in hoofdzaak zijn gebaseerd op een latere datering van de stukken voor de Contarellikapel in de San Luigi dei Francesi te Rome (1597/98—1600 i.p.v. 1590—'98). 1. *Jongen met fruitmand* 1592—'93 ; 2. *Het offer van Isaac* 1597—'98; 3. *De H. Hieronymus schrijvende* 1602—'04; 4. *Madonna met het Kind en H. Anna* 1605—'06; 5. *De maaltijd te Emmaus* 1606.

The dating of the works by Caravaggio given in this catalogue has been taken from the catalogue of the exhibition held in Milan in 1951. For the sake of completeness we add the dating given by Denis Mahon (113, p. 19), which is mainly based on a later dating of the paintings in the Contarelli chapel in San Luigi dei Francesi (1597/98—1600 rather than 1590—1598).

1. *Boy with a basket of fruit* 1592—'93; 2. *The sacrifice of Isaac* 1597—'98; 3. *St Jerome writing* 1602—'04; 4. *The Madonna with Child and St Anne* 1605—'06; 5. *Christ at Emmaus* 1606.

p. 16 nr. 21 *Slapende herderin en herder*, Paulus Bor toegeschreven. J. G. van Gelder en H. Gerson houden dit schilderij voor een werk van G. van Honthorst omstreeks 1625 (mondelinge mededeling).

Shepherd with sleeping shepherdess, ascribed to Paulus Bor. J. G. van Gelder and H. Gerson regard this painting as a work by G. van Honthorst of about 1625 (verbal information).

p. 16 regel 16 Bredius, onder Rembrandt, te lezen als Bredius, 227, p. 200

p. 16, regel 21 nr. 26 te lezen als nr. 29.

p. 68 regel 19, 1597 te lezen als 1579.

Het onder nr. 40 vermelde schilderij is vervangen door een ander schilderij van Honthorst:

The picture nr. 40 in the catalogue has been replaced by another painted by the same artist:

DE GEBOORTE. Een tijdgenoot van Honthorst, Giulio Mancini, beschrijft dit schilderij in prijzende bewoordingen. Het werd geschilderd in het laatste jaar van Honthorsts verblijf te Rome.

THE NATIVITY. A contemporary of Honthorst's Giulio Mancini, praises the picture. It was painted during the artist's last year in Rome.

D. 95 × 130. — 1621. — Mancini, ms. Bibliotheca Vaticana, Barb. lat. nr. 4315; Hoogewerff, 173, p. 7-8; von Schneider, 60, p. 135.

Florence, Galleria degli Uffizi

Voorts is aan de tentoonstelling toegevoegd:

The following picture has been added to the exhibition:

BIJLERT, JAN VAN

29A. *JEHOVA EN DE ENGELEN OP BEZOEK BIJ ABRAHAM.* De voorstelling is ontleend aan Genesis XVIII, 1—15. Abraham ontvangt bezoek van drie engelen — van wie één Jehova blijkt te zijn. Zij voorspellen hem de geboorte van een zoon. Get. links van het midden onderaan: „JVBijlert 1631".

JEHOVA AND THE ANGELS VISITING ABRAHAM. The subject is taken from Genesis XVIII, 1—15. Abraham is visited by three angels, of whom one is Jehova in disguise. They prophesy the birth of his son. Signed bottom middle.

D. 140 × 210. — 1631. UTRECHT, COLL. BROM.